

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts pasts@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

Rīgā

10.10.2022. Nr. 1.7-2/961

Uz 06.07.2022. Nr. b/n

Dienvidkurzemes novada pašvaldībai

Kreics & Partneri
Zvērinātu advokātu birojam

Par SIA "GROBIŅAS HES" līdzdalības izvērtējumu

Konkurences padome (turpmāk – KP) ir saņēmusi Dienvidkurzemes novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) sagatavoto izvērtējumu (turpmāk – Izvērtējums) par SIA "GROBIŅAS HES" (turpmāk – Kapitālsabiedrība).

Priekšnoteikumi publiskas personas līdzdalībai kapitālsabiedrībā ir noteikti Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) 88. panta pirmajā daļā, proti, tiek novērsta tirgus nepilnība, radītas preces vai pakalpojumi vai pārvaldīti īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

Savukārt, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt minētā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus, publiskai personai ir nepieciešams veikt paredzētās rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, t.sk. ietekmes uz konkurenci izvērtējumu un iespējamo konkurences neitralitātes risku izvērtējumu, kā arī konsultēties ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošajām biedrībām vai nodibinājumiem.

Ņemot vērā, ka Pašvaldība ir veikusi VPIL 88. panta otrajā daļā paredzēto rīcības juridisko un ekonomisko izvērtējumu, kā arī viedokli ir sniegusi biedrība "Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera" (turpmāk – LTRK), KP sniegs atzinumu par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā.

LTRK ieskatā, publiskā pārvalde var iesaistīties komercdarbībā, ja tā izpilda vismaz vienu no diviem kritērijiem: 1) publiskas pārvaldes kapitālsabiedrība apsaimnieko valsts interesēm nozīmīgus stratēģiskos aktīvus, nodrošinot to vērtības pieaugumu un tautsaimniecības izaugsmi, vienlaikus nesot atbildību sabiedrības priekšā par to izmantošanu, un/ vai 2) iesaistoties komercdarbībā tiek novērstas brīvā tirgus nepilnības¹.

LTRK aicina Pašvaldību, lemjot par līdzdalības saglabāšanu kapitālsabiedrībā, ņemt vērā iepriekš minētos LTRK priekšnoteikumus. Tāpat LTRK aicina pārskatīt kapitālsabiedrību sniegtos pakalpojumus un pēc iespējas vairāk kapitālsabiedrību darbības nodrošināšanā iesaistīt privāto sektoru.

¹ LTRK pamatnostādnes publiskas personas dalībai komercdarbībā. Pieejamas šeit: https://www.ltrk.lv/sites/default/files/inline-files/LTRK_pn_publisk%C4%81s%20p%C4%81rvaldes%20dal%C4%abba%20komercd_0.pdf

Saskaņā ar Izvērtējumu, Kapitālsabiedrības 100 % akciju īpašnieks ir Pašvaldība. Atbilstoši statūtiem² Kapitālsabiedrība nodarbojas ar šādiem komercdarbības veidiem: citur neklasificēti profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (NACE 74.9), elektroenerģijas ražošana (NACE 35.11), inženierbūvniecība (NACE 42), Būvdarbu pabeigšana (NACE 43.3), ēku uzturēšanas un ekspluatācijas darbības (NACE 81.10), sauszemes transports un cauruļvadu transports (NACE 49), Darbības ar nekustamo īpašumu uz līguma pamata vai par atlīdzību (NACE 68.3), cita veida tīrīšanas darbības (NACE 81.29), būvniecības un ainavu arhitektu pakalpojumi (NACE 81) un sauszemes un cauruļvadu transports (NACE 49).

Izvērtējumā minēts, ka faktiski Kapitālsabiedrības vienīgā darbība līdz 2016.gadam bija elektroenerģijas ražošana, savukārt no 2016. gada 30. jūnija ar Grobiņas novada domes lēmumu, tika nolemts slēgt deleģējuma līgumu uz 10 gadiem ar Kapitālsabiedrību par daļēju, no pašvaldības funkciju (gādāt par Grobiņas novada administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību) izrietošo pārvaldes uzdevumu deleģēšanu.

Kapitālsabiedrība, atbilstoši Izvērtējumā minētajam un publiski pieejamajai informācijai, nenodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu, nav iekļauta Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas uzturētajā Elektroenerģijas tirgotāju reģistrā. Līdz ar to KP Izvērtējumā vērtē un sniedz viedokli par Kapitālsabiedrības faktisko darbību – labiekārtošanas un sanitārās tīrības pakalpojumiem.

Saskaņā ar Izvērtējumu, Kapitālsabiedrība kā vispārējo un savu stratēģisko mērķi ir noteikusi veicināt ērtas, drošas un iedzīvotājiem patīkamas Grobiņas pilsētvides un novadu lauku teritoriju saglabāšanu un īstenot tajās esošās infrastruktūras ilgtspējīgu (ekonomiski izdevīgu, videi draudzīgu, sociāli atbildīgu) uzturēšanu, atjaunošanu un attīstību.

Izvērtējumā norādīts, ka Kapitālsabiedrība gan Dienvidkurzemes novada pašvaldībai, gan citām juridiskām un fiziskām personām sniedz šādus teritorijas labiekārtošanas un sanitārās tīrības pakalpojumus:

- 1) teritoriju uzkopšanas pakalpojumi – sētnieka pakalpojumi, teritoriju mehāniskā slaucīšana un visa veida teritoriju attīrīšanas darbi ar speciālo tehniku. Rudenī lapu savākšana un aizvešana, kā arī citu bioloģisko atkritumu savākšanu un aizvākšanu;
- 2) pļaušanas pakalpojumi – mauriņu, pļavu un aizaugušo teritoriju pļaušana. Krūmāju apgriešana, izmantojot trimmeri un traktortehniku. Grāvmalu un grāvju profilu pļaušanu un krūmāju likvidēšanu ar speciālo tehniku;
- 3) apzaļumošanas pakalpojumi – apstādījumu (puķu, koku, krūmu, zālāju) izveidošana un ikdienas uzturēšana. Esošo apstādījumu atjaunošana. Apstādījumu plānošana;
- 4) koku zāģēšanas un vainagošanas pakalpojumu – koku, krūmu, kaltsu zaru zāģēšana un koku vainagu veidošana. Dzīvžogu veidošana un atjaunošana;
- 5) teritoriju uzturēšanas ziemas pakalpojumi – mehāniska ceļu, ielu, laukumu attīrīšana no sniega ar speciālo tehniku. Ceļu, ielu, laukumu pret izslīdes materiāla kaisīšana ar speciālo tehniku. Sniega izvešana ar speciālo tehniku;
- 6) kapu apsaimniekošanas pakalpojumi – kapsētu uzkopšana un labiekārtošana. Kapsētu infrastruktūras (žogu, vārtu, zvana torņa u.tml.) uzturēšana un atjaunošana. Kapa vietu ierādīšana un dokumentācijas vešana. Kapitālsabiedrības pārziņā ir: Ilgu

² <https://company.lursoft.lv/lv/grobinas-hes/42103025570>

kapsēta Grobiņas pilsētā; Rolavas, Ķīšu, Limbiķu, Dubeņu un Vītiņu kapsētas Grobiņas pagastā; Zveju, Liepu, Plostnieku un Ķīburu kapsētas Bārtas pagastā; Tosmares, Šķēdes, Stirnu, Kapsēdes, Mātru, Medzes, Antuļu, Eniķu, Kavicu un Dorupes kapsētas Medzes pagastā; Krīzbergas, Vārtājas, Čakšu, Jāņkalna un Ruģu kapsētas Gaviezes pagastā;

- 7) sabiedrisko tualetu apsaimniekošanas pakalpojumi – Grobiņas pilsētas sabiedriskās tualetes apsaimniekošana un darbības nodrošināšana. Pārvietojamo, sauso tualetu apsaimniekošana;
- 8) transporta pakalpojumi – transporta noma, pārvadāšanas pakalpojumi, dažādi speciālās traktortehnikas pakalpojumi;
- 9) palīgstrādnieku pakalpojumi – dažādi nelieli remontdarbi un palīgdarbi ar cilvēkresursiem.

Saskaņā ar Izvērtējumā minēto Kapitālsabiedrības darbības ekonomisko novērtējumu secināms, ka Kapitālsabiedrība 2021. gadu noslēgusi ar peļņu 2598 EUR un tās aktīvu vērtība bilances datumā ir 718 359 EUR. Kapitālsabiedrība spēj nodrošināt pozitīvu naudas plūsmu no savas saimnieciskās darbības.

Izvērtējot Kapitālsabiedrības darbības veidus un sniegtos pakalpojumus, KP secina, ka Kapitālsabiedrība darbojas tirgū kur nepastāv tirgus nepilnība un sniegtos pakalpojumus var nodrošināt privātie komersanti.

Arī Izvērtējumā pati Pašvaldība ir secinājusi, ka Kapitālsabiedrības darbībā ir saskatāmi brīvas tirgus konkurences pārkāpšanas faktori un tā darbojas tirgū kur nepastāv tirgus nepilnība. Vienlaikus arī norādīts, ka Kapitālsabiedrība vēsturiski šos pakalpojumus uzņēmās sniegt, jo pirms novadu reformas, tirgus izpēte uzrādīja, ka privātie tirgus dalībnieki nav ieinteresēti sniegt pakalpojumus nelielā apjoma dēļ. Šobrīd pēc administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas un vairāku pašvaldību apvienošanas vienā Dienvidkurzemes novada pašvaldībā, Pašvaldība var centralizēti iepirkt lielāka apjoma pakalpojumu no privātajiem tirgus dalībniekiem, kā rezultātā ir paredzama gan augstāka privāto tirgus dalībnieku ieinteresētība pakalpojumu sniegšanā, gan pakalpojumu nodrošināšana Pašvaldībai par izdevīgākām cenām.

KP secina, ka Kapitālsabiedrības darbība neatbilst nevienam VPIL 88. panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktā noteiktajiem gadījumiem. Vienlaikus, lai nodrošinātu pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktību, līdzdalība Kapitālsabiedrībā saglabājama līdz brīdim kamēr Pašvaldība ir guvusi pārlicību par privātā tirgus dalībnieka spēju nodrošināt pakalpojuma sniegšanu pienācīgā kvalitātē un Pašvaldība izveidojusi mehānismus (iepirkuma līguma noteikumus), atbilstošu iekšējās kontroles sistēmu, lai veiktu pakalpojumu sniedzēju efektīvu kontroli un uzraudzību, pakalpojuma kvalitātes un lietderības atbilstības novērtēšanu.

Nemot vērā minēto KP aicina Pašvaldību lemt par līdzdalības pārtraukšanas Kapitālsabiedrībā uzsākšanas nepieciešamību, vienlaikus paredzot plānot darbības, lai teritorijas labiekārtošanas un sanitārās tīrības pakalpojumus, kurus Kapitālsabiedrība līdz šim sniedza Pašvaldībai, uz publisku iepirkumu procedūru pamata būtu iespējams nodot privātajiem tirgus dalībniekiem.

Ar cieņu
priekšsēdētājs

J. Gaiķis